

กรมพัฒนาที่ดิน

2567

แผนการใช้ที่ดิน ตำบลนาแหร อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 11
กรมพัฒนาที่ดิน

075-378609

www.idd.go.th

nrt01@idd.go.th

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลเขาพระ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้นำแนวคิดของ FAO และ UNEP มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดินร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่นๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต (สพข.) และสถานีพัฒนาที่ดิน (สพด.) ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สพด. ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช

กันยายน 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ในการพัฒนาท้องถิ่น	1-2
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-2
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-2
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-4
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-5
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-2
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-6

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพดิน	5-1
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินการของหน่วยงานอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-2
ภาคผนวก	อ-1
เอกสารอ้างอิง	อ-2

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดนครศรีธรรมราช	2-3
2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาหว้า อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช	2-7
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลนาหว้า อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2566	2-9
2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลนาหว้า อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2566	2-9
2.5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลนาหว้า อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2565	2-9
3-1 สมบัติดิน ตำบลนาหว้า อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช	3-7
5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2 ^{ชั้น} ความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลนาหว้า อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช	5-3
6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาหว้า อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช	6-2
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568	7-4
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-5
7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลนาหว้า อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)	7-6

สารบัญญรูป

รูปที่	หน้า
1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-3
2-1 ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช	2-1
2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช	2-4
2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช	2-6
3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช	3-7
4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช	4-5
4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ของตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช	4-6
6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช	6-3
7-1 การชะล้างพังทลายของดินในเขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช	7-3

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1)วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้ บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นในการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดิน และที่ดินด้วย ชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดดินที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด ซึ่งบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผน การใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น และอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio – Circular – Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2566 ถึง 30 กันยายน 2567

1.4.2 สถานที่ ตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทรัพยากร ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือ องค์การบริหารส่วนตำบล

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะทำงานวิชาการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสถานภาพของทรัพยากรของตำบล

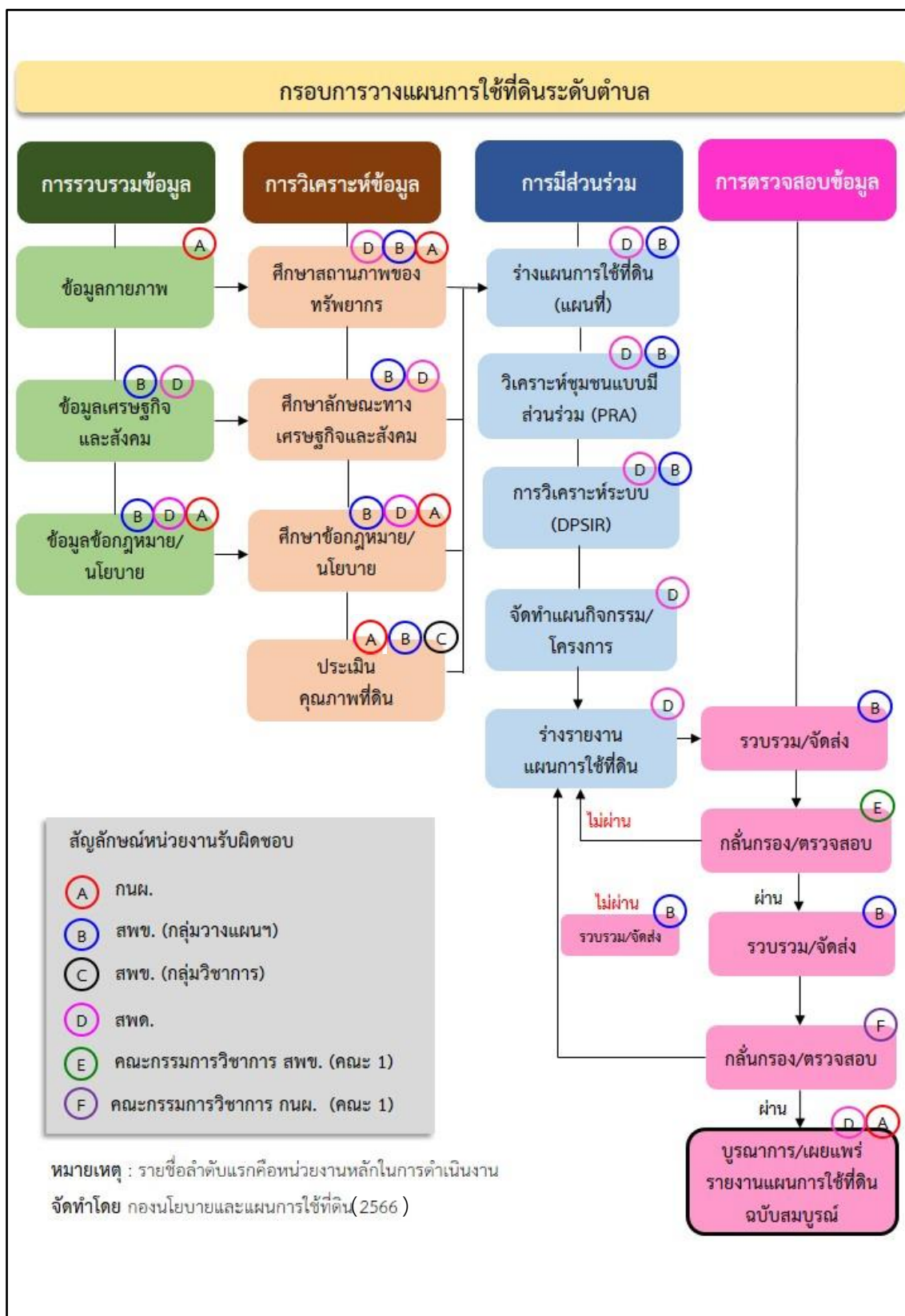
2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณในพื้นที่อย่างมีหลักการและเป็นที่ยอมรับ

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“ชุมชนน่าอยู่ คุณภาพชีวิตที่ดี สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” (เทศบาลตำบลนาหวาง, 2566)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

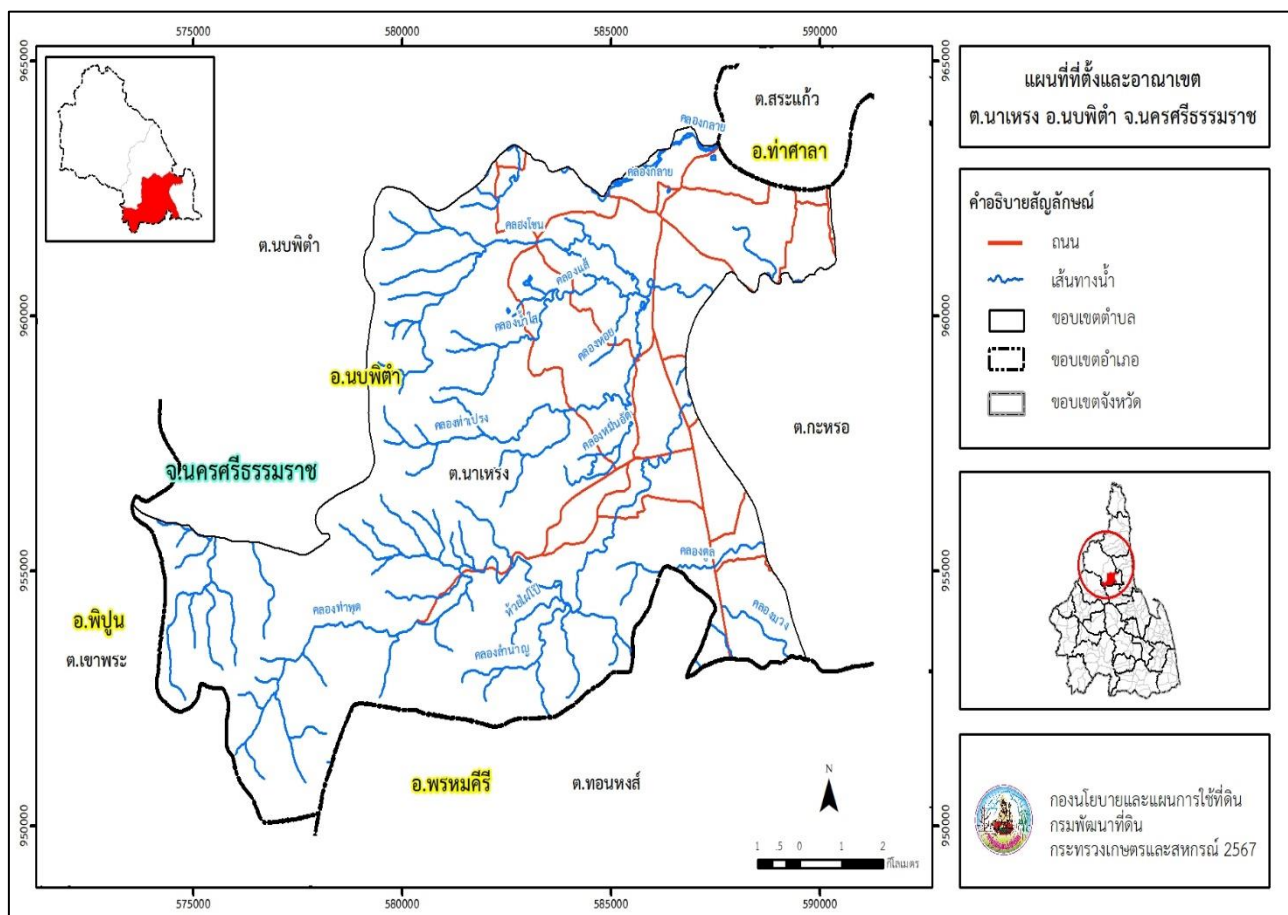

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอนบพิตำ มีพื้นที่ประมาณ 114.38 ตารางกิโลเมตร หรือ 71,490 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ ตำบลสระแก้ว อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลกะหรอ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ ตำบลเขาพระ อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลเขาพระ อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านท่าพุด	หมู่ที่ 6 บ้านย่านยาว
หมู่ที่ 2 บ้านวังเลา	หมู่ที่ 7 บ้านคลองโชน
หมู่ที่ 3 บ้านนาหวาง	หมู่ที่ 8 บ้านหน้าถ้ำ
หมู่ที่ 4 บ้านในตุล	หมู่ที่ 9 บ้านยอดเหลียง
หมู่ที่ 5 บ้านนานอน	

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ลาดชันสูง มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาด ลูกคลื่นลอนชัน เนินเขา และพื้นที่สูงชันเป็นพื้นที่เขา มีคลองธรรมชาติ คลองขุด คลองชลประทานไหลผ่านที่สำคัญ เช่น คลองกลาย คลองกะหรอ คลองเกียบ คลองโชน คลองม่วง คลองลำนาญ คลองแส คลองหมื่นอวด คลองหอย คลองท่าเปรง คลองน้ำใส คลองท่าพุด

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศ ปี พ.ศ.2537-2566 พบว่า ตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.3 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 34.3 องศาเซลเซียส ในเดือนพฤษภาคม และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.2 องศาเซลเซียส ในเดือนกุมภาพันธ์

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 2,769.0 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 174 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนพฤศจิกายน มีปริมาณฝน 657.7 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 21 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี พ.ศ.2537-2566 ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (Eto) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืชได้ตลอดทั้งปี

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืชได้ตลอดทั้งปี (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

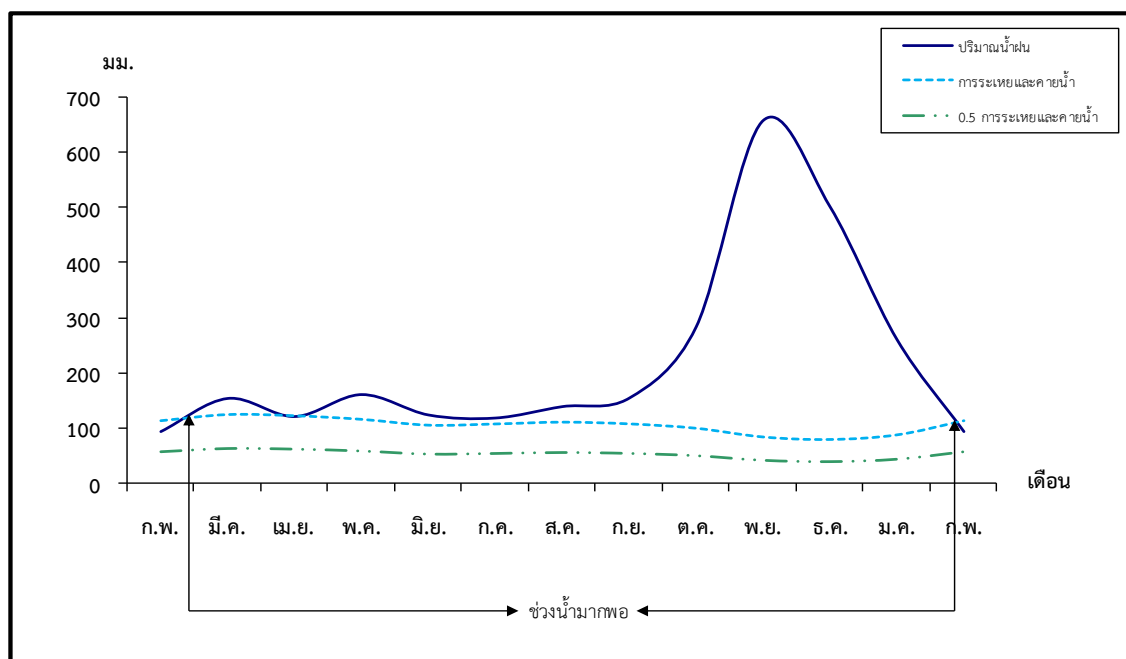
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดนครศรีธรรมราช¹

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์	ปริมาณน้ำฝน	จำนวนวันที่ฝนตก	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ	ปริมาณฝนใช้การ ²
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	(%)	(มม.)	(วัน)	(มม.)	(มม.)
ม.ค.	22.4	30.5	26.1	84.0	260.6	13.9	86.8	151.1
ก.พ.	22.2	31.6	26.6	81.0	93.8	6.3	113.4	79.7
มี.ค.	22.9	32.9	27.6	80.0	153.9	7.9	124.9	116.0
เม.ย.	23.7	34.0	28.4	80.0	121.1	8.7	122.7	97.6
พ.ค.	24.2	34.3	28.4	81.0	160.9	15.2	115.9	119.5
มิ.ย.	24.1	34.1	28.3	80.0	123.9	13.0	105.0	99.3
ก.ค.	23.9	33.8	28.1	79.0	118.4	14.7	107.3	96.0
ส.ค.	23.7	33.8	27.9	79.0	139.1	15.6	110.7	108.1
ก.ย.	23.6	33.2	27.4	82.0	154.5	17.6	107.4	116.3
ต.ค.	23.4	31.9	26.9	86.0	283.8	20.8	99.2	153.4
พ.ย.	23.1	30.4	26.3	88.0	657.7	21.5	82.8	190.8
ธ.ค.	22.7	30.0	26.0	86.0	501.3	19.4	78.1	175.1
เฉลี่ย	23.3	32.5	27.3	82.2	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	2,769.0	174.6	1,254.2	1,502.9

หมายเหตุ : ¹ เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

² จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2566)

หมายเหตุ: ใช้ข้อมูลปริมาณน้ำฝน 13 เดือน เพราะสามารถแสดงให้เห็นความต่อเนื่องของข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

รูปที่ 2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

จากฐานข้อมูลของกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566) พบว่าสภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,545 ไร่ หรือร้อยละ 2.17 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 34,205 ไร่ หรือร้อยละ 47.84 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

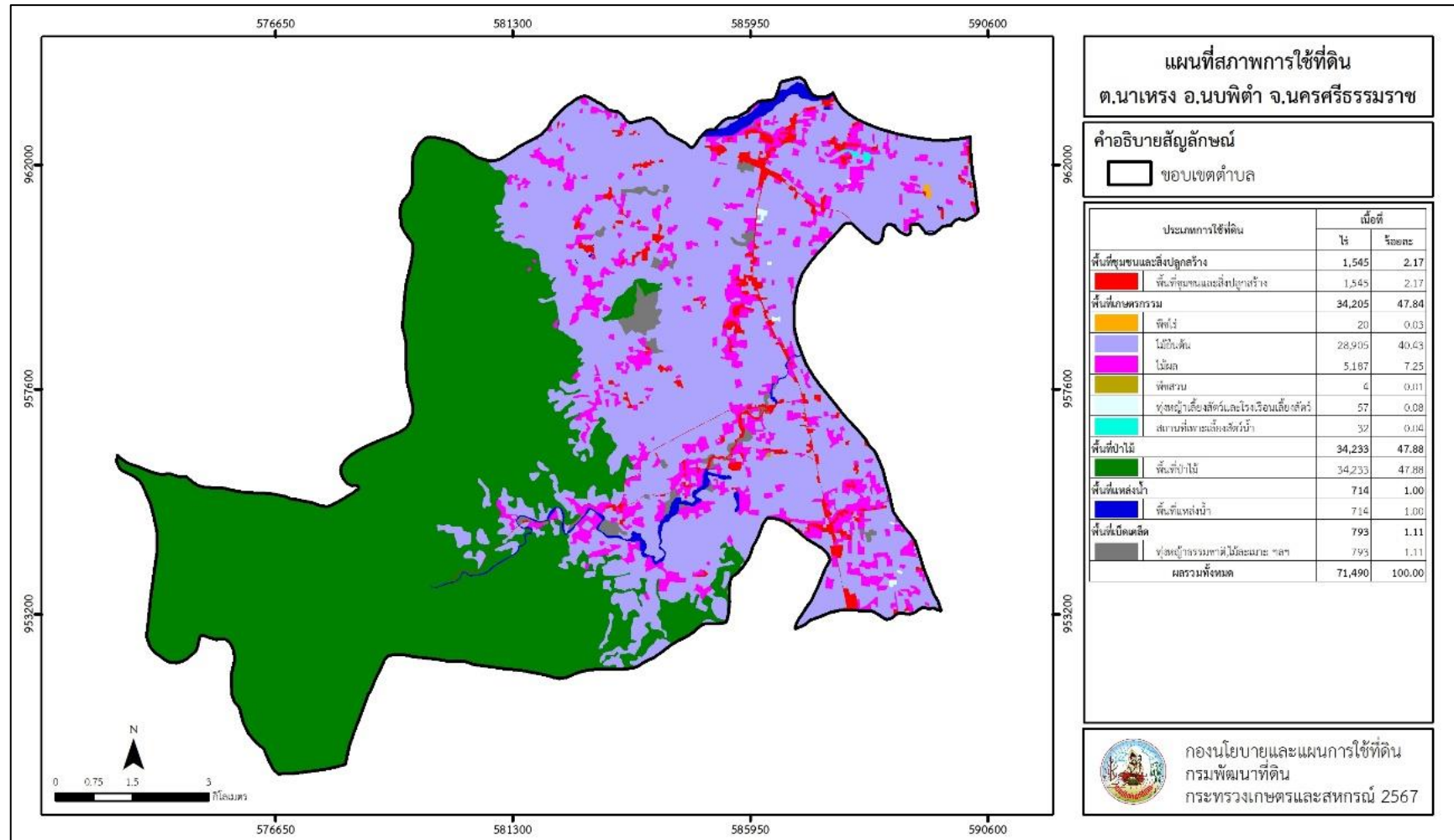
- 1) พืชไร่ มีเนื้อที่ 20 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พริก
- 2) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 28,905 ไร่ หรือร้อยละ 40.43 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม
- 3) ไม้ผล มีเนื้อที่ 5,187 ไร่ หรือร้อยละ 7.25 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม ทูเรียน มังคุด
- 4) พืชสวน มีเนื้อที่ 4 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก
- 5) พืชไร่เลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 57 ไร่ หรือร้อยละ 0.08 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก โรงเรือนเลี้ยงสุกร
- 6) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 32 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำผสม

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 34,233 ไร่ หรือร้อยละ 47.88 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ป่าไม้ผลัดใบ สมบูรณ์ ป่าไม้ผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 714 ไร่ หรือร้อยละ 1.00 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง บ่อน้ำในไร่นา

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 793 ไร่ หรือร้อยละ 1.11 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พืชหญ้าสลับไม้ พุ่ม/ไม้ละเมาะ พื้นที่ถม เหมืองแร่ พืชหญ้าธรรมชาติ

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตป่าไม้	100,364.68	81.69
1.1 เขตป่าไม้สมบูรณ์	33,490.92	51.92
1.2 เขตป่าฟื้นฟูธรรมชาติ	3,623.91	46.85
2 เขตเกษตรกรรม	30,429.54	42.57
2.1 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท 2)	27,227.78	38.09
2.2 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	220.45	0.31
2.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	2,892.50	4.05
2.4 เขตประมง	32.04	0.04
2.5 เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	56.77	0.08
3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,544.76	2.16
3.1 เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	1,513.76	2.12
3.2 เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	31.01	0.04
4 เขตแหล่งน้ำ	714.46	1.00
4.1 เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	663.87	0.93
4.2 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	50.58	0.07
5 เขตพื้นที่อื่นๆ	936.32	1.31
6 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดลอม	750.54	1.05
ผลรวมทั้งหมด	71,489.53	100.00

ที่มา: แผนที่ใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. 2566

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2566 พบว่าประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลนาหวาง มีประชากรรวม 7,795 คน แยกเป็นชาย 3,913 คน เป็นหญิง 3,882 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 68.15 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,705 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่เข้ามาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,362 ครัวเรือน หรือร้อยละ 50.35 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มา

ขึ้นทะเบียนกรรมส่งเสริมการเกษตร 1,343 ครัวเรือน หรือร้อยละ 49.65 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 และตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2566

ตำบล/หมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลนาหวาง	2,705	3,913	3,882	7,795
หมู่ที่ 1 ท่าพุด	201	323	309	632
หมู่ที่ 2 วังเลา	293	420	420	840
หมู่ที่ 3 นาหวาง	615	745	780	1,525
หมู่ที่ 4 ในตุล	490	625	631	1,256
หมู่ที่ 5 นานอน	223	349	346	695
หมู่ที่ 6 ย่านยาว	303	417	404	821
หมู่ที่ 7 คลองโชน	156	250	245	495
หมู่ที่ 8 หน้าถ้ำ	184	370	347	717
หมู่ที่ 9 ยอดเหลียง	240	414	400	814

ที่มา: กรมการปกครอง (2566)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือน ตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2566

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด¹⁾	2,705	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	1,362	50.35
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	1,343	49.65

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2566)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

ตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพื้นที่รวมทั้งหมด 71,490 ไร่ และมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,705 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-3) จากการวิเคราะห์พบการถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 26 ไร่ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันของตำบล มีพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด 34,205 ไร่ หรือร้อยละ 47.84 ของเนื้อที่ทั้งหมด และเมื่อนำมาประเมินพบการถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 25 ไร่ (เนื้อที่ของตำบลรวมต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมด)

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชากรในตำบลนาหวาง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,362 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) มีการใช้ที่ดินสำหรับปลูกยางพารา ไม้ผลผสม ปาล์มน้ำมัน และทุเรียน ทางด้านการเลี้ยงสัตว์เกษตรกรจะมีการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคหากเหลือจึงจำหน่ายเป็นรายได้เสริม นอกจากนี้ประชากรยังประกอบอาชีพค้าขาย รับราชการ รับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ บางครัวเรือนประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของกรมการพัฒนาชุมชน ปี 2565 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 160,624 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 58,593 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 89,974 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 32,821 บาท เมื่อพิจารณาจะพบว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 70,650 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 25,772 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลนาหว้า อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2565

ตำบล/หมู่บ้าน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี)		รายจ่ายเฉลี่ย (บาท/ปี)	
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง	ครัวเรือน	บุคคล	ครัวเรือน	บุคคล
ตำบลนาหว้า	98,490	29,807	17,507	14,820	160,624	58,593	89,974	32,821
หมู่ที่ 1 ท่าพูด	107,139	25,119	7,832	6,907	146,996	48,999	108,493	36,164
หมู่ที่ 2 วังเลา	112,350	31,961	10,450	16,019	170,779	57,585	104,606	35,272
หมู่ที่ 3 นาหว้า	93,299	29,210	17,398	11,483	151,390	57,893	73,987	28,293
หมู่ที่ 4 ในตุล	71,425	29,178	45,802	31,804	178,209	61,242	140,095	48,144
หมู่ที่ 5 นานอน	83,141	25,906	13,799	6,059	128,905	60,843	59,786	28,219
หมู่ที่ 6 ย่านยาว	124,111	38,569	5,565	11,494	179,739	72,977	69,069	28,043
หมู่ที่ 7 คลองโชน	101,528	49,838	10,869	3,389	165,623	46,340	125,246	35,043
หมู่ที่ 8 หน้าถ้ำ	120,811	13,831	4,144	11,311	150,097	57,761	46,400	17,856
หมู่ที่ 9 ยอดเหลียง	100,284	27,124	14,982	18,636	161,027	57,292	69,263	24,643

ที่มา: กรมการพัฒนารัฐบาล (2567)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในพื้นที่ คือ เขตอุทยานแห่งชาติเขาหลวง เนื้อที่ 37,224 ไร่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ คือ เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 83 ไร่

3.1.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

- 1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A เนื้อที่ 15,760 ไร่
- 2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1AR เนื้อที่ 70 ไร่
- 3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1B เนื้อที่ 1,275 ไร่
- 4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 เนื้อที่ 14,944 ไร่
- 5) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 8,489 ไร่
- 6) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 8,677 ไร่
- 7) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 22,166 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่า ในพื้นที่ตำบลนาหวาง มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี พ.ศ.2537-2566 มีปริมาณน้ำฝนรวม 2,769.0 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลนาหวาง มีแหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ คลองกลาย คลองกะหรง

คลองเกียบ คลองโชน คลองตุล คลองท่าเปรง คลองท่าพุด คลองน้ำใส คลองมวง คลองลำนาญ คลองแสด คลองหมื่นอวด คลองหอย และห้วยไผ่โป

3.2.3 น้ำบาดาล จากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลนาหว้า มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 10 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลนาหว้า อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 31 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 4 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 5 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,col-sIA ดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำเลวและเป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 421 ไร่ หรือร้อยละ 0.59 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Bu-sIA ชุดดินสายบุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแข็ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,656 ไร่ หรือร้อยละ 5.11 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Bu-fl-sIA/lt ดินสายบุรีที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และดินเหนียวลดลง มีเนื้อที่ 1,006 ไร่ หรือร้อยละ 1.41 ของเนื้อที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน Bu-pic-sIA ดินสายบุรีที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแข็ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 75 ไร่ หรือร้อยละ 0.10 ของเนื้อที่ตำบล
- 5) หน่วยแผนที่ดิน Sng-sIA ชุดดินสงขลา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,120 ไร่ หรือร้อยละ 5.76 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 25 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Ho-Klt-clD หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินห้วยยอด และชุดดินคลองเต็ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 152 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Kh-mw-sIA ดินคอกหงษ์ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,013 ไร่ หรือร้อยละ 2.82 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Kh-mw-sIB ดินคอกหงษ์ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,721 ไร่ หรือร้อยละ 2.41 ของเนื้อที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน Kkl-sIB ชุดดินควนกาหลง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,081 ไร่ หรือร้อยละ 1.51 ของเนื้อที่ตำบล
- 5) หน่วยแผนที่ดิน Klt-clC ชุดดินคลองเต็ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 382 ไร่ หรือร้อยละ 0.53 ของเนื้อที่ตำบล
- 6) หน่วยแผนที่ดิน Klt-clD ชุดดินคลองเต็ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 727 ไร่ หรือร้อยละ 1.02 ของเนื้อที่ตำบล

- 7) หน่วยแผนที่ดิน Klt-clE ชุดดินคลองเต้ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 457 ไร่ หรือร้อยละ 0.64 ของเนื้อที่ตำบล
- 8) หน่วยแผนที่ดิน Knk-sIA ชุดดินคลองนกกระทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,444 ไร่ หรือร้อยละ 6.22 ของเนื้อที่ตำบล
- 9) หน่วยแผนที่ดิน Knk-sIC ชุดดินคลองนกกระทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 11 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล
- 10) หน่วยแผนที่ดิน Lam-sIA ชุดดินลำแก่น มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนแฉะ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 659 ไร่ หรือร้อยละ 0.92 ของเนื้อที่ตำบล
- 11) หน่วยแผนที่ดิน Lam-fl-sIA ดินลำแก่นที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 145 ไร่ หรือร้อยละ 0.20 ของเนื้อที่ตำบล
- 12) หน่วยแผนที่ดิน Lam-col-sIA ดินลำแก่นที่เป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 637 ไร่ หรือร้อยละ 0.89 ของเนื้อที่ตำบล
- 13) หน่วยแผนที่ดิน Ntn-clB ชุดดินนาทอน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 113 ไร่ หรือร้อยละ 0.16 ของเนื้อที่ตำบล
- 14) หน่วยแผนที่ดิน Pto-sIC ชุดดินพะโต๊ะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 684 ไร่ หรือร้อยละ 0.96 ของเนื้อที่ตำบล
- 15) หน่วยแผนที่ดิน Pto-fl-sIC ดินพะโต๊ะที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,430 ไร่ หรือร้อยละ 2.00 ของเนื้อที่ตำบล
- 16) หน่วยแผนที่ดิน Pto-d,fl-sIB ดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึกและเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 492 ไร่ หรือร้อยละ 0.69 ของเนื้อที่ตำบล
- 17) หน่วยแผนที่ดิน Pto-Pto-d,fl-sID หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินพะโต๊ะ และดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึกและเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 254 ไร่ หรือร้อยละ 0.36 ของเนื้อที่ตำบล
- 18) หน่วยแผนที่ดิน Pto-Rg-sID หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินพะโต๊ะ และชุดดินระนอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 686 ไร่ หรือร้อยละ 0.96 ของเนื้อที่ตำบล
- 19) หน่วยแผนที่ดิน Pto-Rg-sIE หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินพะโต๊ะ และชุดดินระนอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 853 ไร่ หรือร้อยละ 1.19 ของเนื้อที่ตำบล
- 20) หน่วยแผนที่ดิน Ro-sIA ชุดดินรือเสาะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนแฉะ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,174 ไร่ หรือร้อยละ 1.65 ของเนื้อที่ตำบล
- 21) หน่วยแผนที่ดิน Ro-fl-sIA ดินรือเสาะที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,083 ไร่ หรือร้อยละ 1.51 ของเนื้อที่ตำบล
- 22) หน่วยแผนที่ดิน Ro-mw-sIA ดินรือเสาะที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนแฉะ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,013 ไร่ หรือร้อยละ 2.82 ของเนื้อที่ตำบล
- 23) หน่วยแผนที่ดิน Tg-sIB ชุดดินทุ่งหว้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,765 ไร่ หรือร้อยละ 3.86 ของเนื้อที่ตำบล

24) หน่วยแผนที่ดิน Tkn-sIA ชุดดินตาซุน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,049 ไร่ หรือร้อยละ 1.47 ของเนื้อที่ตำบล

25) หน่วยแผนที่ดิน Tkn-lsA ชุดดินตาซุน มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 50 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 ดินในพื้นที่ดอน/พื้นที่ลุ่ม มี 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ หน่วยแผนที่ดิน Ro-Bu-sIA หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินรือเสาะ และชุดดินสายบุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนเปื้อน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 92 ไร่ หรือร้อยละ 0.13 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.4 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 4 หน่วยแผนที่ ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 36,406 ไร่ หรือร้อยละ 50.92 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน ML ที่ดินดัดแปลง มีเนื้อที่ 152 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน RC ที่ดินหินพื้นโผล่ มีเนื้อที่ 377 ไร่ หรือร้อยละ 0.53 ของเนื้อที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน W พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 110 ไร่ หรือร้อยละ 0.15 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินต้น มีเนื้อที่ 2,488 ไร่ หรือร้อยละ 3.48 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ชุดดินห้วยยอด (Ho) ชุดดินคลองเต้ง (Klt) และชุดดินระนอง (Rg)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลนาหว้า อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

จากการศึกษาลักษณะและสมบัติดินดังตารางที่ 3-1 สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ดินลุ่มที่มีสภาพพื้นที่ราบเรียบตะกอนน้ำพาเชิงซ้อน ได้แก่ หน่วยแผนที่ AC-pd,col-sIA และ AC-pd,col-sIA* มีการระบายน้ำเร็ว มีข้อจำกัดด้านความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีความเสี่ยงเรื่องน้ำท่วมเฉียบพลัน

ข้อเสนอแนะในการใช้ที่ดิน ใช้นิเวศวิทยาร่วมกับปุ๋ยเคมีในการปรับสภาพดิน ปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มผลผลิต ให้สูงขึ้น ปลูกพืชอายุสั้น

2. ดินที่ลุ่มที่เป็นกลุ่มดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนน้ำ ได้แก่ หน่วยแผนที่ Bu-sIA Bu-fl-sIA/Lt Bu-pic-sIA Bu-pic-sIA* Sng-sIA และ Sng-sIA* ปฏิบัติการดินกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำเร็วถึงค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง ข้อจำกัด: ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่ขาดแคลนนํ้า และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เหมาะสมปานกลางสำหรับปลูกข้าว มีข้อจำกัดปานกลางที่ขาดแคลนนํ้า เหมาะสมปานกลางสำหรับการปลูกยางพารา ปาล์มนํ้ามัน และไม้ผล มีข้อจำกัดปานกลางที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วหรือมีน้ำขังในฤดูฝน ปลูกข้าว ควรมีการปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด ร่วมกับปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2 เพื่อเพิ่มธาตุอาหารให้กับพืชที่ปลูก ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น ควรปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2 และควรมีการทำร่อง

ระบายน้ำ เพื่อไม่ให้มีน้ำขังในฤดูฝนและลดระดับน้ำใต้ดิน พัฒนาแหล่งน้ำและระบบให้น้ำในแปลงปลูก เพื่อไว้ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ

3. ดินที่ตอนที่เป็นกลุ่มดินร่วนหรือดินทรายแฉะละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนริมแม่น้ำ ได้แก่ หน่วยแผนที่ Ro-silA Ro-silA* Ro-fl-silA Ro-mw-silA Ro-Bu-silA Lam-silA Lam-fl-silA และ Lam-col-silA Tkn-silA Tkn-silA* และ Tkn-lsA ปฏิบัติการดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง ข้อจำกัด: ขาดแคลนน้ำ บางพื้นที่อาจมีน้ำไหลบ่าท่วมขังฉับพลันในระยะที่มีฝนตกหนัก

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำและมักขาดน้ำในช่วงที่ฝนทิ้งชว่นานๆ ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินที่เหมาะสมในการทำสวนผลไม้แต่ดินมีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ จึงจำเป็นต้องมีการใช้ปุ๋ยเคมี เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน และในบริเวณนี้เป็นแหล่งปลูกผลไม้ที่สำคัญของภาคใต้ ในบางช่วงของปีต้องมีการชลประทานเข้าช่วย ส่วนในบริเวณพื้นที่ค่อนข้างต่ำ ในปีที่มีฝนตกชุกและหนักอาจประสบปัญหาน้ำท่วมอย่างฉับพลันและอาจทำให้พืชที่ปลูกเกิดความเสียหายได้

4. ดินที่ตอนที่เป็นกลุ่มดินร่วนละเอียดลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ได้แก่ หน่วยแผนที่ Kkl-silB Knk-silA Knk-silA* และ Knk-silC ปฏิบัติการดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ข้อจำกัด: ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และในพื้นที่ที่มีความลาดชัน ดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ยืนต้น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และไม้ผล เหมาะสมปานกลางสำหรับปลูกพืชไร่ มีข้อจำกัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อดินเป็นดินปนทรายและขาดแคลนน้ำ ควรมีการปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสดหรือปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2 มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝกหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ

5. ดินที่ตอนที่เป็นกลุ่มดินร่วนหยาบลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ได้แก่ หน่วยแผนที่ Kh-mw-silA Kh-mw-silB Tg-silB และ Tg-silB* ปฏิบัติการดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ข้อจำกัด: ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งชว่นาน และในพื้นที่ที่มีความลาดชันดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

6. ดินที่ตอนที่เป็นกลุ่มดินร่วนลึกปานกลางถึงเศษหิน ได้แก่ หน่วยแผนที่ Pto-silC Pto-silC* Pto-fl-silC Pto-d,fl-silB Pto-Pto-d,fl-silD Pto-Rg-silD และ Pto-Rg-silE ก้อนหินหรือชั้นหินพื้น ปฏิบัติการดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ข้อจำกัด: ดินค่อนข้างเป็นทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งชว่นาน และในพื้นที่ที่มีความลาดชัน ดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน ทำให้เกิดเป็นดินตื้นและยากต่อการปรับปรุงแก้ไข

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เหมาะสมสำหรับปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมัน เหมาะสมปานกลางสำหรับปลูกไม้ผลและพืชไร่ มีจำกัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อ

ดินเป็นดินปนทรายและสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชัน ขาดแคลนน้ำ ควรปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสดหรือปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2 มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝกหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น พัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำในแปลงปลูกพืช ไม้ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ

7. ดินที่ตอนที่เป็นกลุ่มดินต้นถึงชั้นหินพื้น ได้แก่ หน่วยแผนที่ Ho-Klt-clD Klt-clC Klt-clD และ Klt-clE ปฏิบัติการดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงค่อนข้างมาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ข้อจำกัด: ดินต้นถึงชั้นหินพื้นภายในความลึก 50 ซม. บางพื้นที่มีเศษหินและหินพื้นโผล่ กระจัดกระจายอยู่บริเวณหน้าดิน ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และในพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงมากจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เหมาะสมสำหรับปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมัน เหมาะสมปานกลางสำหรับปลูกไม้ผลและพืชไร่ มีจำกัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินเป็นดินปนทรายและสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชัน ขาดแคลนน้ำ ควรปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสดหรือปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2 มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝกหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น พัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำในแปลงปลูกพืช ไม้ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ

8. ดินที่ตอนที่เป็นกลุ่มดินเหนียวลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้นลูกรังหรือเศษหิน ได้แก่ หน่วยแผนที่ Ntn-clB ปฏิบัติการดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ข้อจำกัด: ดินลึกปานกลางถึงชั้นลูกรัง ก้อนกรวด เศษหินหรือชั้นหินพื้นในช่วงความลึก 50-100 ซม. ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และในพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินค่อนข้างสูง ทำให้เกิดเป็นดินตื้นและยากต่อการปรับปรุงแก้ไข

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เนื่องจากชุดดินนี้พบในบริเวณที่มีความลาดชัน การใช้ประโยชน์ของพื้นที่ ดินบริเวณนี้ต้องมีการอนุรักษ์ดินและน้ำโดยการทำขั้นบันไดและปลูกพืชคลุมดินเพื่อป้องกันการกร่อนของดินและรักษาความชื้นในดิน การใช้ปุ๋ยเคมีควรให้แต่น้อยและบ่อยครั้ง

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลนาหมอง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาด ชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัว เบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำ ไฟฟ้า (dS/m)	ความลึก ของ ชั้นจาโร ไซต์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
AC-pd,col-sIA	0-2	>150	เลว	ต่ำ	10-20	35-75	5.0-6.5	5.5-7.0	<2	-	220	0.31
AC-pd,col-sIA*	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	10-20	35-75	5.0-6.5	5.5-7.0	<2	-	201	0.28
Bu-sIA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-5.5	<2	-	3,656	5.11
Bu-fl-sIA/lt	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	<35	4.5-6.0	4.5-5.5	<2	-	1,006	1.41
Bu-pic-sIA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-5.5	<2	-	74	0.10
Bu-pic-sIA*	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	<35	4.5-6.0	4.5-5.5	<2	-	1	-
Ho-Klt-clD	12-20	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	152	0.21
Kh-mw-sIA	0-2	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.5	4.5-5.5	<2	-	2,013	2.82
Kh-mw-sIB	2-5	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.5	4.5-5.5	<2	-	1,721	2.41
Kkl-sIB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	1,081	1.51
Klt-clC	5-12	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	382	0.53
Klt-clD	12-20	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	727	1.02
Klt-clE	20-35	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	457	0.64
Knk-sIA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	2,243	3.14
Knk-sIA*	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	2,201	3.08
Knk-sIC	5-12	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	11	0.02
Lam-sIA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	4.5-6.0	5.0-5.5	<2	-	659	0.92
Lam-fl-sIA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	4.5-6.0	5.0-5.5	<2	-	145	0.20
Lam-col-sIA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	4.5-6.0	5.0-5.5	<2	-	637	0.89
Ntn-clB	2-5	50-100	ดี	ต่ำ	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	113	0.16
Pto-sIC	5-12	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-5.5	<2	-	540	0.76
Pto-sIC*	5-12	50-100	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	5.0-5.5	<2	-	144	0.20
Pto-fl-sIC	5-12	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-5.5	<2	-	1,430	2.00
Pto-d,fl-sIB	2-5	100-150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	492	0.69

แผนการใช้ที่ดินตำบลเขาพระ อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

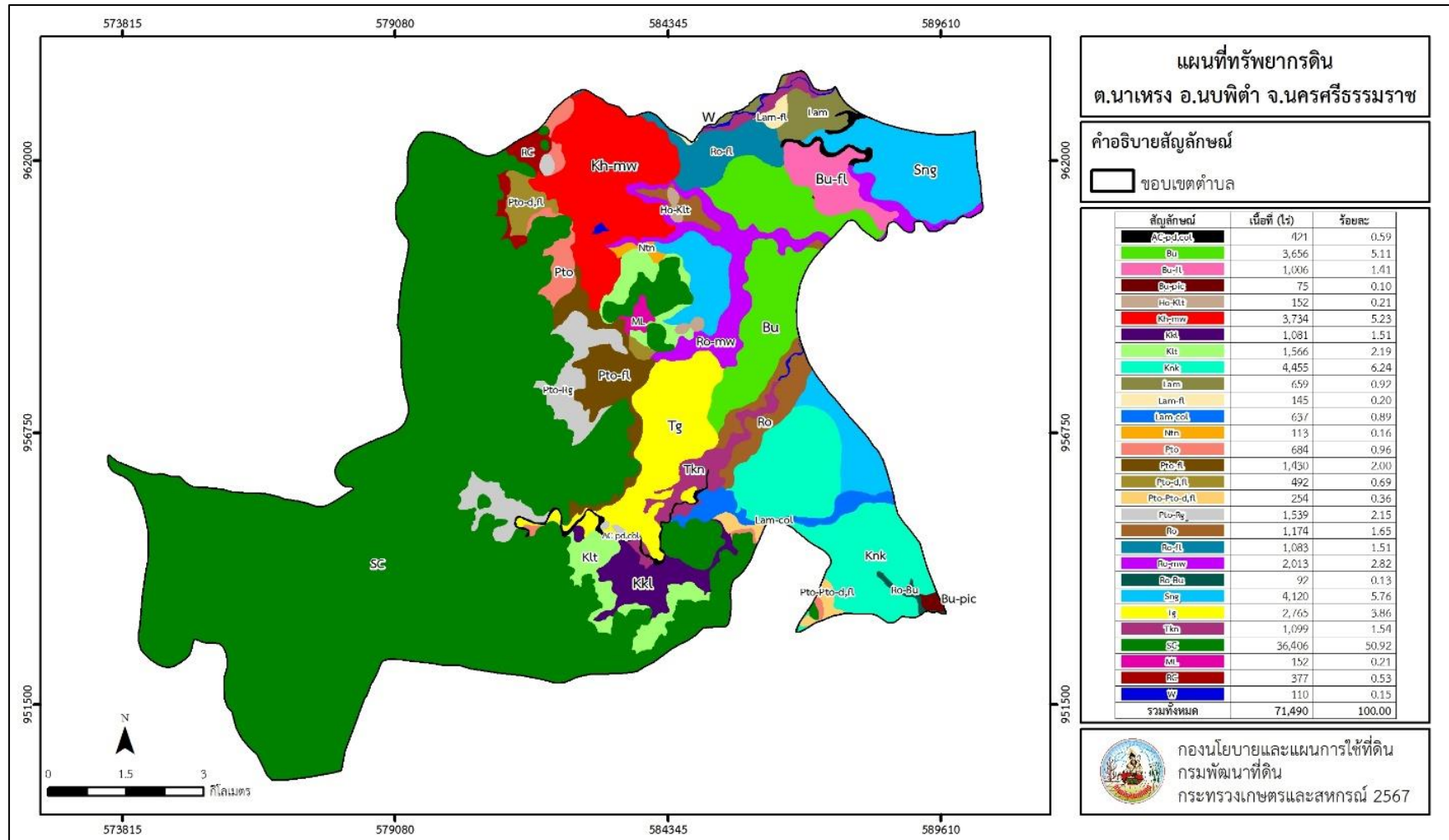
ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Pto-Pto-d,fl-sLD	12-20	50-100/ 100-150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.0-6.5/ 5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	254	0.36
Pto-Rg-sLD	12-20	50-100/ 0-25	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5/ 5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	686	0.96
Pto-Rg-sLE	20-35	50-100/ 0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5/ 5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	853	1.19
Ro-silA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-6.0	<2	-	233	0.33
Ro-silA*	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	4.5-6.0	4.5-6.0	<2	-	941	1.32
Ro-fl-sLA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	4.5-6.0	4.5-6.0	<2	-	1,083	1.51
Ro-mw-silA	0-2	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-6.0	<2	-	2,013	2.82
Ro-Bu-silA	0-2	>150	ดี/ดีปานกลาง ถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-6.0	<2	-	92	0.13
Sng-sLA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-5.5	<2	-	952	1.33
Sng-sLA*	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	<35	4.5-6.0	4.5-5.5	<2	-	3,168	4.43
Tg-sLB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.5	4.5-5.5	<2	-	2,726	3.81
Tg-sLB*	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	4.5-5.5	4.5-5.5	<2	-	39	0.05
Tkn-sLA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	63	0.09
Tkn-sLA*	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	986	1.38
Tkn-lsA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	50	0.07
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36,406	50.92
ML	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	152	0.21
RC	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	377	0.53
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	110	0.15
รวมทั้งหมด							71,490	100.00				

หมายเหตุ: 1. * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

2. เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566)

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1 หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

1. พื้นที่ (Area)
2. หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
3. ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

1. สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
2. ความต้องการของชุมชน
3. โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
4. พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

1. ปัญหาทรัพยากรดิน
2. ปัญหาการประกอบอาชีพ
3. ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
4. แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2567 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลนาหว้า คือ

1. ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
2. ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง สำหรับการอุปโภคบริโภค
3. ดินเป็นกรดจัด
4. ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์
5. การระบาดของโรคและแมลงในสวนไม้ผล
6. การใช้สารเคมี และปุ๋ยเคมีเกินอัตราที่แนะนำ
7. การใช้ที่ดินไม่เหมาะสมทางการเกษตร

8. การชะล้างพังทลายของดิน

9. การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

4.2.2 ความต้องการของชุมชน และเกษตรกรของตำบลนาหวาง มีความต้องการ 2 ประการ คือ

1. แก้ไขปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงดิน โดยต้องการการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากทางภาครัฐ การนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในท้องถิ่นมาใช้แปรรูปเป็นปุ๋ยอินทรีย์ และการแนะนำการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อลดต้นทุนในการใช้ปุ๋ยเคมี

2. แก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง สำหรับการอุปโภคบริโภค สนับสนุนโครงการแล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อเป็นที่กักเก็บน้ำสำหรับใช้หน้าแล้ง หรือการขุดเจาะบาดาลสำหรับพื้นที่ห่างไกล และขยายพื้นที่ท่อส่งน้ำเพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ชุมชน และสวนไม้ผล ที่มีการขยายพื้นที่การผลิตที่สูงขึ้น

3. แก้ไขดินเป็นกรดจัด ต้องการการสนับสนุนทั้งเรื่องวัสดุปรับปรุงดิน การให้ความรู้เกี่ยวกับสารปรับปรุงดิน และอัตราที่เหมาะสมกับสภาพดิน เพื่อยกระดับความเป็นกรดเป็นด่างของดิน เพื่อให้พืชสามารถดูดใช้อาหารได้ดีขึ้น ผลผลิตมีปริมาณและคุณภาพมากขึ้น

4. แก้ไขที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ ต้องการให้หน่วยงานตรวจสอบพื้นที่ หากพบว่าพื้นที่ดังกล่าวไม่มีผิดต่อข้อกำหนดฯ เห็นควรให้ออกเอกสารสิทธิ์ เพื่อเกษตรกรมีหลักฐานที่ดินทำกินถูกต้อง และสามารถนำไปปกป้องสิทธิต่างๆ อย่างเป็นธรรมต่อไป

5. แก้ไขการระบาดของโรคและแมลงในสวนไม้ผล เกษตรกรยังขาดความรู้ในเรื่องการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช อัตราที่แนะนำ ช่วงเวลาในการใช้งาน ทั้งยังไม่สามารถตรวจสอบที่มาของปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ และสารเคมีที่ใช้ทางการเกษตรว่าถูกกฎหมายหรือไม่ ทำให้ไม่สามารถป้องกันศัตรูพืชได้ทัน และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกๆ ปี

6. แก้ไขการใช้สารเคมี และปุ๋ยเคมีเกินอัตราที่แนะนำ เนื่องจากพืชที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผล การสูญเสียธาตุอาหารในดินในแต่ละปีค่อนข้างมาก แต่มีเกษตรกรที่ยังคงขาดความรู้ในเรื่องการวิเคราะห์ดินก่อนมีผลผลิต และหลังผลผลิต และขาดความรู้เรื่องช่วงเวลาในการการใช้ปุ๋ย และสารเคมีในอัตราที่เหมาะสม

7. แก้ไขการใช้ที่ดินไม่เหมาะสมทางการเกษตร เช่น ในบางพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชเศรษฐกิจ แต่เนื่องจากสินค้าเกษตร เช่นทุเรียน เป็นต้น มีราคาแพง เกษตรกรจึงนิยมปลูก ทำให้มีปัญหาในการบริหารจัดการดิน และการใช้ที่ดินไม่เหมาะสม จึงอยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้องค์ความรู้ด้านนี้

8. แก้ไขการชะล้างพังทลายของดิน พบบริเวณพื้นที่สวนไม้ผลของเกษตรกร ซึ่งเป็นแนวเขตแดนกับพื้นที่ลาดชัน มักเกิดการชะล้างพังทลายของดิน ต้องการการสนับสนุนหญ้าแฝก และการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

9. แก้ไขการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ทำให้มีผลต่อการออกดอก ผลผลิตลดลง เกษตรกรต้องการองค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 10 ประการ คือ

- 1.1 ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- 1.2 ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง สำหรับการอุปโภคบริโภค
- 1.3 ดินเป็นกรดจัด
- 1.4 ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์
- 1.5 การระบาดของโรคและแมลงในสวนไม้ผล
- 1.6 การใช้สารเคมี และปุ๋ยเคมีเกินอัตราที่แนะนำ
- 1.7 การใช้ที่ดินไม่เหมาะสมทางการเกษตร
- 1.8 การชะล้างพังทลายของดิน
- 1.9 การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 10 ประการ คือ

- 2.1 การปรับปรุงดินและการปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2 การขุดลอกคูคลอง การขุดสระกักเก็บน้ำ ขยายพื้นที่ส่งน้ำจากแหล่งน้ำขนาดใหญ่
- 2.3 การใช้วัสดุปรับปรุงดินยกระดับความเป็นกรดเป็นด่างของดิน
- 2.4 การออกเอกสารสิทธิ์ที่ถูกต้องกฎหมาย
- 2.5 การอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร
- 2.6 การใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม
- 2.7 การป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 3 ประการ คือ

- 3.1 ความเสื่อมโทรมของดิน
- 3.2 ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- 3.3 ขาดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องทางการเกษตรในทุกๆ ด้าน

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

- 4.1 แหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการอุปโภค
- 4.2 ต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ
- 4.3 รายได้น้อย
- 4.4 มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต-ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้
อดีต – ปัจจุบัน

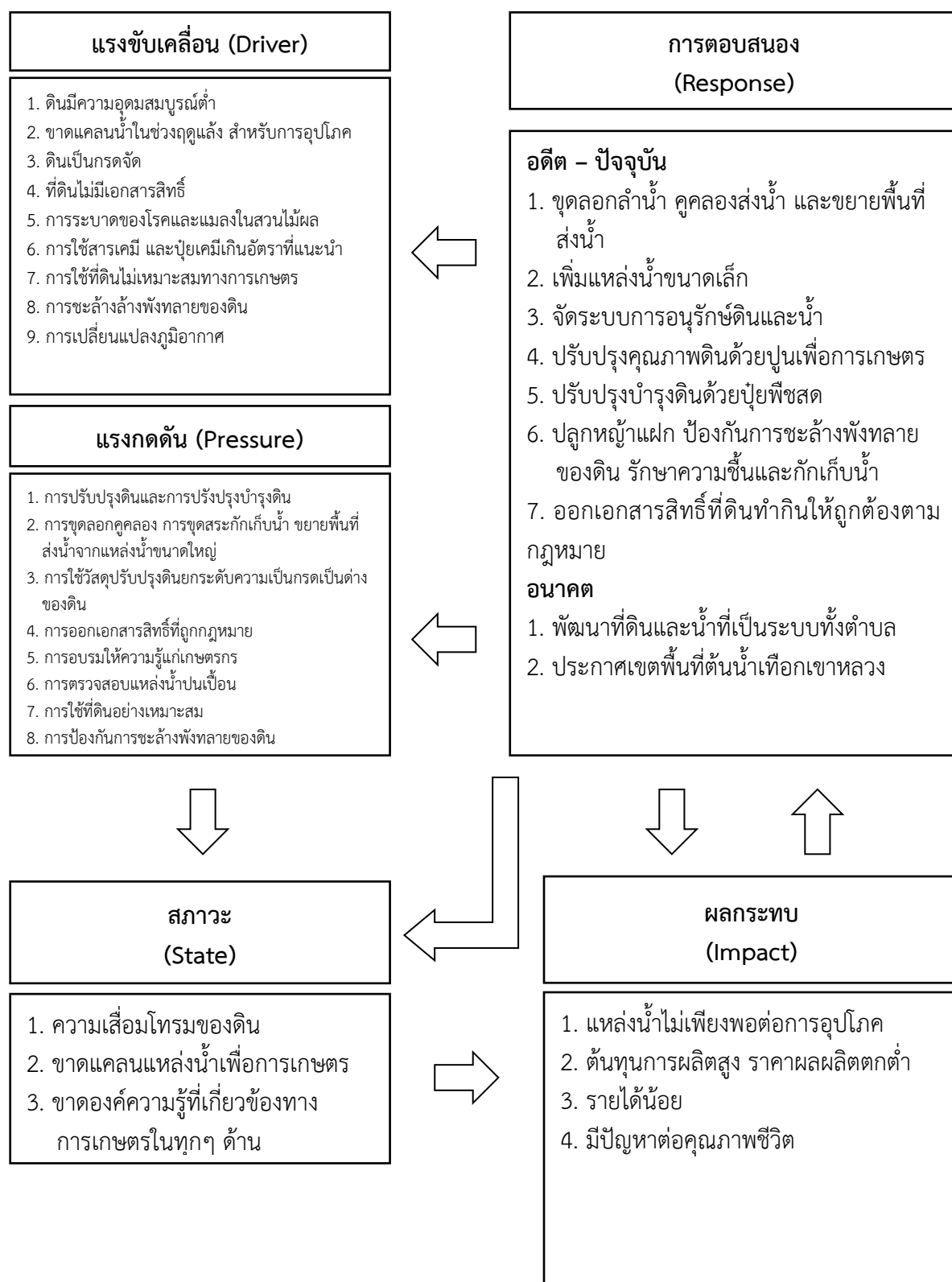
1. ขุดลอกลำน้ำ คูคลองส่งน้ำ และขยายพื้นที่ส่งน้ำ
2. เพิ่มแหล่งน้ำขนาดเล็ก
3. จัดระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำ
4. ปรับปรุงคุณภาพดินด้วยปูนเพื่อการเกษตร
5. ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด

6. ปลุกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ
7. ออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกินให้ถูกต้องตามกฎหมาย

อนาคต

1. พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
 2. ประกาศเขตพื้นที่ต้นน้ำเพื่อรักษาแหล่ง
- ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลเขาพระ อำเภอฟิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ระบบการปลูกพืชในพื้นที่ตำบลนาแหร อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

1. ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 28,905 ไร่ ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ยืนต้น
2. ไม้ผล มีเนื้อที่ 5,187 ไร่ ได้แก่ ทูเรียน ไม้ผลผสม เงาะ

ชนิดพืช \ เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1. ไม้ยืนต้น	ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ยืนต้น											
2. ไม้ผล	ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ยืนต้น											

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ของตำบลนาแหร อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้น ๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ หรือการปลูกพืชต่างๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิตและคำณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1: ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือ กิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N: มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือ ปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความเหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการเขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ เงาะ ฝรั่ง พารา ปาล์มน้ำมัน ทุเรียน มังคุด ข้าว พืชผัก ข้าวโพด ลองกอง

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลนาหว้า อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลนาหาร อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

หน่วยที่ดิน	เงาะ	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	ทุเรียน	มังคุด	ข้าว	พืชผัก	ข้าวโพด	ลองกอง
AC-pd,col-sIA	N	N	S3o	N	N	S2s	N	N	N
AC-pd,col-sIA*	N	N	S3o	N	N	S1	N	N	N
Bu-fl-sIA/Lt	S3o	S3o	S2on	S3o	S3o	S2n	N	S3o	S3o
Bu-pic-silA	S3o	S3o	S2ons	S3o	S3o	S2ns	N	S3o	S3o
Bu-pic-silA*	S3o	S3o	S2on	S3o	S3o	S2n	N	S3o	S3o
Bu-silA	S3o	S3o	S2ons	S3o	S3o	S2ns	N	S3o	S3o
Ho-Klt-clD	N	S3r	N	N	N	N	S3er	S3er	N
Kh-mw-sIA	S2ons	S2ons	S2ns	S2ons	S2ons	S2ons	S2ns	S2ons	S2ons
Kh-mw-sIB	S2ons	S2ons	S2ns	S2ons	S2ons	S2ewons	S2ns	S2ons	S2ons
Kkl-sIB	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns	S2ns	S2ns
Klt-clC	N	S3r	N	N	N	S3ewo	S3r	S3r	N
Klt-clD	N	S3r	N	N	N	N	S3er	S3er	N
Klt-clE	N	S3ewr	N	N	N	N	N	N	N
Knk-sIA	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns	S2ns	S2ns
Knk-sIA*	S2ns	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S3o	S2n	S2n	S2ns
Knk-sIC	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3ewo	S2ens	S2ens	S2ns
Lam-col-sIA	S2ns	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S3o	S2n	S2n	S2ns

ตารางที่ 5-2 (ต่อ)

หน่วยที่ดิน	เงาะ	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	ทุเรียน	มังคุด	ข้าว	พืชผัก	ข้าวโพด	ลองกอง
Lam-fl-sIA	S2ns	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S3o	S2n	S2n	S2ns
Lam-sIA	S2ns	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S3o	S2n	S2n	S2ns
Ntn-clB	S3r	S2rsn	S3r	S3r	S3r	S3o	S2rsn	S2rsn	S3r
Pto-d,fl-sIB	S2rns	S2rns	S2rns	S2rns	S2rns	S3o	S2ns	S2ns	S2rns
Pto-fl-sIC	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3ewo	S2ens	S2ens	S2ns
Pto-Pto-d,fl-sID	S3r	S2ewrn	S3r	S3r	S3r	N	S3e	S3e	S3r
Pto-Rg-sID	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Pto-Rg-sIE	N	S3ewr	N	N	N	N	N	N	N
Pto-sIC	S3r	S2rns	S3r	S3r	S3r	S3ewo	S2erns	S2erns	S3r
Pto-sIC*	S3r	S2rn	S3r	S3r	S3r	S3ewo	S2ern	S2ern	S3r
Ro-Bu-sIA	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns	S2ns	S2ns
Ro-fl-sIA	S2ns	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S3o	S2n	S2n	S2ns
Ro-mw-sIA	S2ons	S2ons	S2ns	S2ons	S2ons	S2ons	S2ns	S2ons	S2ons
Ro-sIA	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns	S2ns	S2ns
Ro-sIA*	S2ns	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S3o	S2n	S2n	S2ns
Sng-sIA	S3o	S3o	S2ons	S3o	S3o	S2ns	N	S3o	S3o
Sng-sIA*	S3o	S3o	S2on	S3o	S3o	S2n	N	S3o	S3o

ตารางที่ 5-2 (ต่อ)

หน่วยที่ดิน	เงาะ	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	ทุเรียน	มังคุด	ข้าว	พืชผัก	ข้าวโพด	ลองกอง
Tg-slB	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns	S2ns	S2ns
Tg-slB*	S2ns	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S3o	S2n	S2n	S2ns
Tkn-lsA	S2ns	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S3o	S2n	S2n	S2ns
Tkn-slA	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns	S2ns	S2ns
Tkn-slA*	S2ns	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S3o	S2n	S2n	S2ns

หมายเหตุ: * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

- e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน
- w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร
- r = สภาพการหยั่งลึกของราก
- z = สารพิษ
- x = การมีเกลือมากเกินไป
- m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช
- o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
- n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร
- s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพ โดยเฉพาะทางด้านการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อมูลแผนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีเนื้อที่ทั้งหมด 71,490 ไร่ สามารถกำหนดออกเป็น 6 เขตหลัก คือ 1) เขตป่าไม้ มีเนื้อที่ 37,115 ไร่ หรือร้อยละ 51.92 2) เขตเกษตรกรรม มีเนื้อที่ 30,430 ไร่ หรือร้อยละ 42.57 3) เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,545 ไร่ ร้อยละ 2.16 4) เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 734 ไร่ หรือร้อยละ 1.00 และ 5) เขตพื้นที่อื่นๆ มีเนื้อที่ 936 ไร่ หรือร้อยละ 1.31 มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1) 6) เขตรักษาสมดุของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเนื้อที่ 751 ไร่ ร้อยละ 1.05

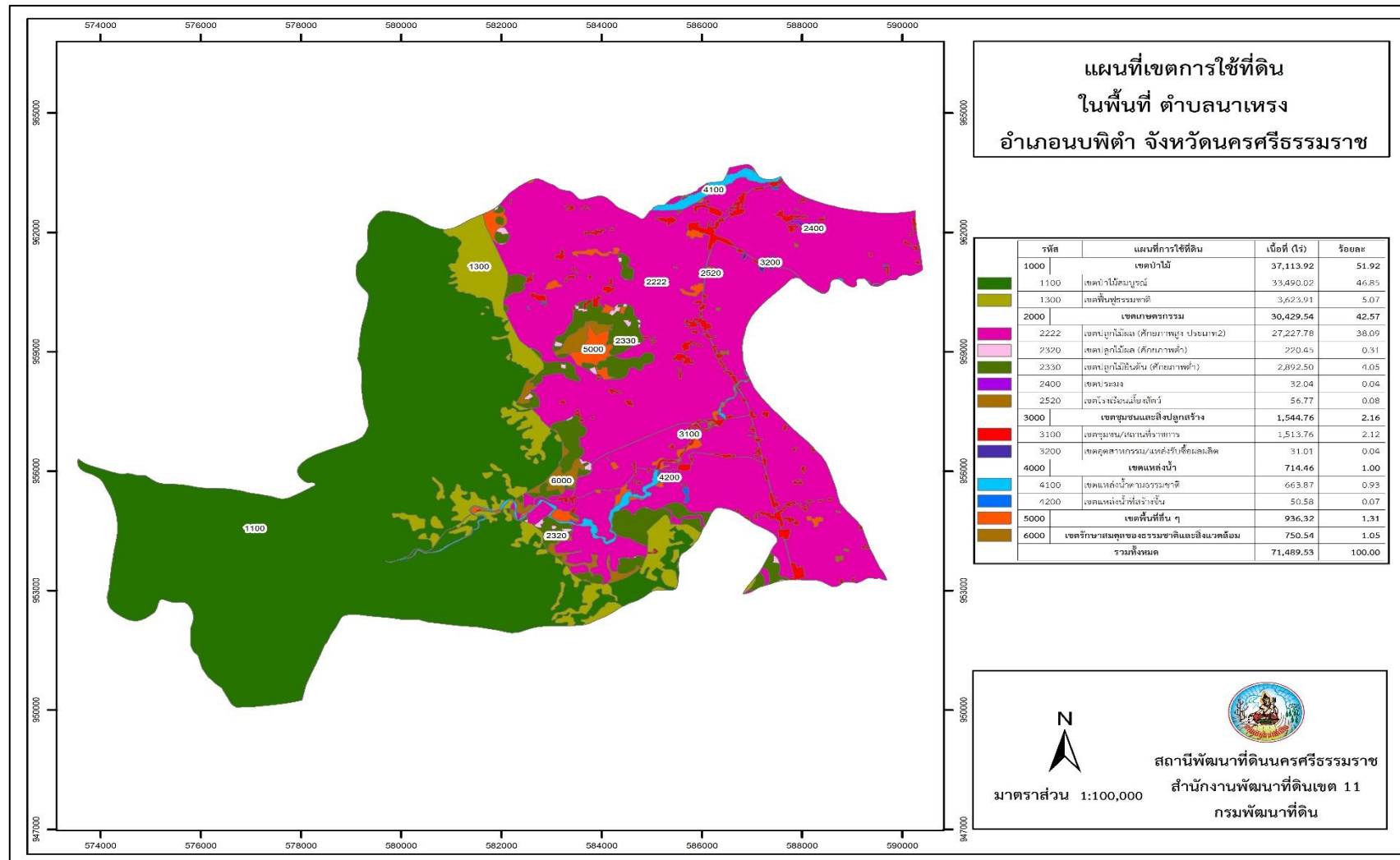
ตารางที่ 6-1 สภาพการใช้ที่ดินตำบลนาหวาง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตป่าไม้	37,115	51.91
1.1 เขตป่าไม้สมบูรณ์	33,491	46.84
1.2 เขตป่าฟื้นฟูธรรมชาติ	3,624	5.06
2 เขตเกษตรกรรม	30,430	42.57
2.1 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)	27,228	38.09
2.2 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	220	0.31
2.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	2,892	4.05
2.4 เขตประมง	32	0.04
2.5 เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	57	0.08
3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,545	2.16
3.1 เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	1,514	2.12
3.2 เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	31	0.04
4 เขตแหล่งน้ำ	714	1.00
4.1 เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	664	0.93
4.2 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	51	0.07
5 เขตพื้นที่อื่นๆ	936	1.31
6 เขตรักษาสมดุของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	751	1.05
ผลรวมทั้งหมด	71,490	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาแหร อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาแหร อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

6.2.1 เขตป่าไม้ เป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ เขตป่าไม้ถาวร หรืออยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A 1B หรือ 2 พื้นที่ในเขตนี้ส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้ บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดินหรือทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตป่าไม้สมบูรณ์ และเขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ มีเนื้อที่ 37,115 ไร่ หรือร้อยละ 51.91 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตป่าไม้สมบูรณ์ (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 33,491 ไร่ หรือ ร้อยละ 46.84 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้สมบูรณ์

3) เขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 1300) มีเนื้อที่ 3,624 ไร่ หรือ ร้อยละ 5.06 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีการบุกรุก แผ้วถางพื้นที่ป่าไม้ และเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นอย่างอื่น ส่วนใหญ่เพื่อทำการเกษตร

6.2.2 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 4 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ เขตประมง และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 30,430 ไร่ ร้อยละ 42.57 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- **เขตปลูกไม้ผล** (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 27,228 ไร่ ร้อยละ 38.09 ของ เนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ ทุเรียน และ มังคุด เป็นต้น

(2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ ลักษณะพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการผลิตทางการเกษตรค่อนข้างต่ำ หรือไม่เหมาะสมต่อการผลิตสินค้าเกษตร เนื่องจากให้ผลผลิตไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน หรืออาจมีการเสี่ยงต่อภัยพิบัติทางธรรมชาติ การใช้พื้นที่ทำการเกษตรจำเป็นต้องมีการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ โดยใช้มาตรการและความเหมาะสมร่วมกัน โดยไม้ผลที่ปลูก

เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 220 ไร่ ร้อยละ 0.31 ของ เนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ ทุเรียน และ มังคุด เป็นต้น

เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 2,892 ไร่ ร้อยละ 4.05 ของ เนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น ได้แก่ ยางพารา และปาล์มน้ำมัน เป็นต้น

(3)เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 32 ไร่ ร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมงได้แก่ การเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

(4) **เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์** (สัญลักษณ์ 2520) ปัจจุบันมีการสร้างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ประเภทต่าง ๆ มีเนื้อที่ 57 ไร่ ร้อยละ 0.08 ของเนื้อที่ตำบล โดยประเภทของโรงเรือนที่พบ ได้แก่ โคเนื้อ สัตว์ปีก และสุกร

6.2.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,545 ไร่ ร้อยละ 2.16 ของเนื้อที่ตำบลประกอบด้วย เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

6.2.4 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 714 ไร่ ร้อยละ 1.00 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) **เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ** (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 664 ไร่ ร้อยละ 0.93 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) **เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น** (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 51 ไร่ ร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.5 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 936 ไร่ ร้อยละ 1.31 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น ลานรับซื้อปาล์มน้ำมัน จุดรับซื้อยางพารา ที่ทิ้งขยะ ไม้พุ่ม เป็นต้น

6.2.6 เขตรักษาสมดุของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 751 ไร่ ร้อยละ 1.05 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร หรือพื้นที่ที่มีระบบนิเวศตามธรรมชาติ ที่อาจถูกทำลาย หรือได้รับผลกระทบจากกิจกรรมต่างๆ พื้นที่ที่มีลักษณะมีคุณค่าทางธรรมชาติ หรือศิลปกรรม ที่อ่อนไหวต่อกิจกรรมของมนุษย์ และเป็นพื้นที่ที่ควรอนุรักษ์ ซึ่งยังมิได้ถูกประกาศตามกฎหมายอื่น

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังจากการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลนาหว้า อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ และงบประมาณที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568 ถึง 2572

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลนาหว้าไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลนาหว้า เพื่อมีมติให้ความร่วมมือกับกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลนาหว้า อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 4 โครงการ ดังนี้

- 1) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 3) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 4) การบริหารจัดการน้ำ

7.3 กิจกรรมที่จำดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณการเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตเกษตรกรรม

1. เขตปลูกไม้ยืนต้น เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกข้าว มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

1.1 การปรับปรุงบำรุงดิน

- 1.1.1 การส่งเสริมการผลิต และการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- 1.1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
- 1.1.3 จัดหาปุ๋ยเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์)
- 1.1.4 การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน
- 1.1.5 จัดหาเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด
- 1.1.6 พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

1.2 การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

- 1.2.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 1.2.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

1.3 การบริหารจัดการน้ำ

- 1.3.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
 - 1.3.2 การจัดทำทางระบายน้ำ
 - 1.3.3 การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 2. เขตปศุสัตว์** มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
- 2.1 การบริหารจัดการน้ำ
 - 2.1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

7.4 กิจกรรมที่ดำเนินงานของหน่วยงาน

7.4.1 เขตเกษตรกรรม

1. เขตปลูกไม้ยืนต้น เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกข้าว มีกิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

1. การอบรมให้ความรู้การทำการเกษตรแบบผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)
2. การบริหารจัดการศัตรูพืช (กรมส่งเสริมการเกษตร)
3. การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) (กรมวิชาการเกษตร)
4. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (กรมส่งเสริมสหกรณ์/สำนักงานพาณิชย์จังหวัด)

2. เขตปศุสัตว์ มีกิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

1. การอบรม ส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (กรมปศุสัตว์)
2. การอบรมบริหารจัดการโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ (กรมปศุสัตว์)

7.4.2 เขตแหล่งน้ำ

มีกิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

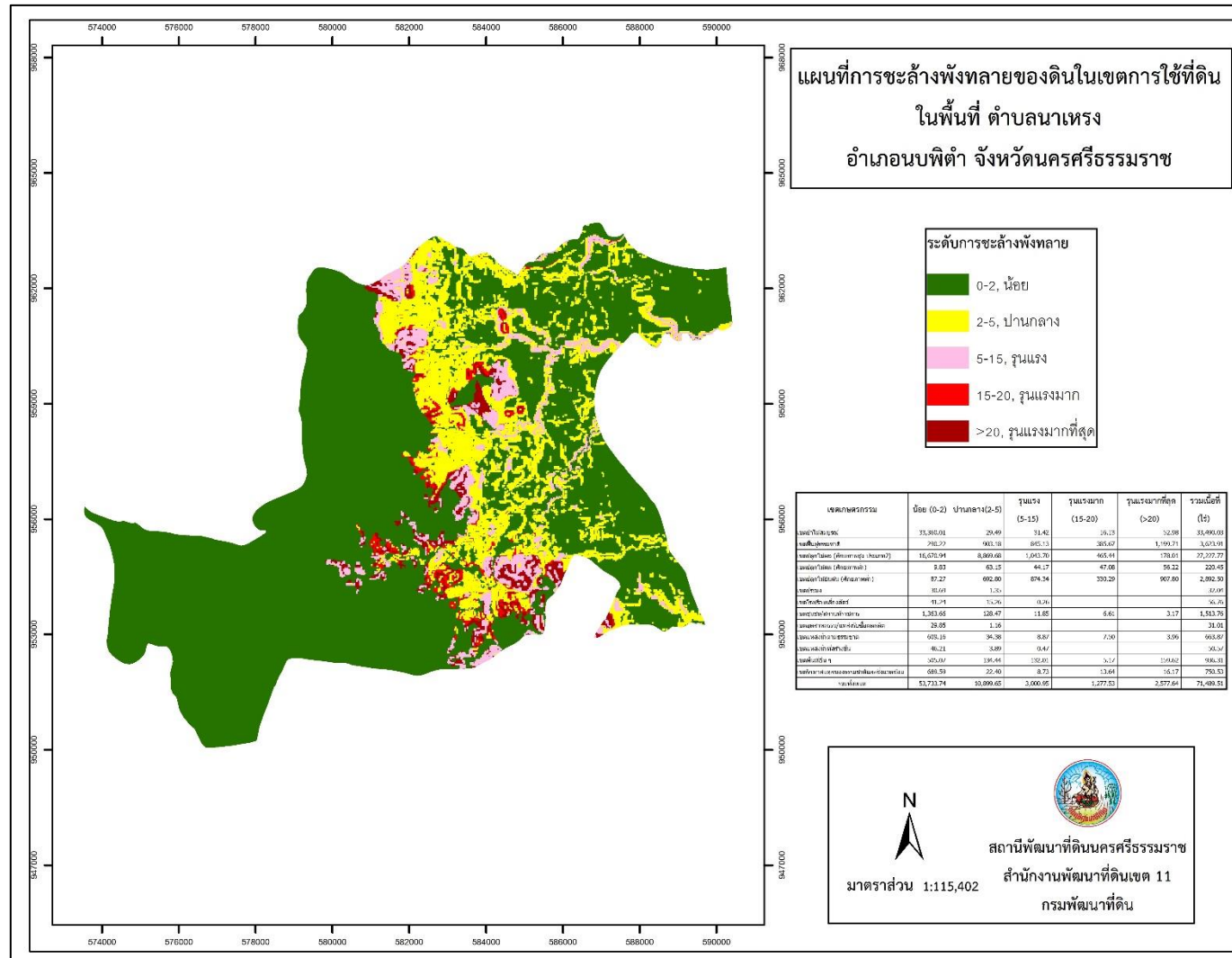
1. สนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและเพื่อทำการเกษตร (กรมชลประทาน)

7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2567 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม และฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การขาดแคลนน้ำ ปรับรูปที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลนาหว้า กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลนาหว้า ภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาดินเสื่อมโทรม (2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำช่วงฤดูแล้ง และมีปัญหารองลงมา คือ ปัญหาการรักรกรรมสิทธิในที่ดิน ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

รูปที่ 7-1 การชะล้างพังทลายของดินในเขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาแหร อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

7.6 ระยะเวลาดำเนินการ

7.6.1 การพัฒนาที่ดินและน้ำ

1. การปรับปรุงบำรุงดิน

- 1.1 การส่งเสริมการผลิต และการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- 1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
- 1.3 จัดหาปุ๋ยเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์)
- 1.4 การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน
- 1.5 จัดหาเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด
- 1.6 พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

2. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

- 2.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ.2567

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. เขตเกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	
1.1 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 2,892 ไร่	1.1 การส่งเสริมการผลิต และการใช้ สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	1,500
1.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 27,448 ไร่	จำนวน 100 ราย 1.2 จัดหาปุ๋ยเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์) จำนวน 50 ตัน	85,000
1.3 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 57 ไร่	1.3 การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปุ๋ยพืชสด เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน เนื้อที่ 200 ไร่	3,000
1.4 เขตประมง เนื้อที่ 32 ไร่	1.5 พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการ ใช้สารเคมีทางการเกษตร	2,500
	2. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของ ดิน	
	2.1 จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูก ไม้โตเร็ว	2,500,000

หมายเหตุ งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณการเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับ
จัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตเกษตรกรรม	
1.1 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 2,892 ไร่	1. การอบรมให้ความรู้การทำการเกษตรแบบผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)
1.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 27,448 ไร่	2. การบริหารจัดการศัตรูพืช (กรมส่งเสริมการเกษตร) 3. การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร) 4. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (กรมส่งเสริมสหกรณ์/สำนักงานพาณิชย์จังหวัด)
1.3 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 42.66 ไร่	1. การอบรม ส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (กรมปศุสัตว์)
1.4 เขตประมง เนื้อที่ 3.75 ไร่	2. การอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติตามนโยบายด้านการใช้พื้นที่เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (กรมประมง)
2. เขตแหล่งน้ำ	1. สนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและเพื่อทำการเกษตร (กรมชลประทาน)

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณการเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาหว้า อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลนาหว้า อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
1.ปรับปรุงบำรุงดิน															
เขตพื้นที่เกษตรกรรม	1.1 การส่งเสริมและการผลิตการใช้ สารอินทรีย์	ราย	100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500	พด.
เขตไม้ผล/ไม้ยืนต้นและเขต เกษตรกรรมผสมผสาน	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน ด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	150	150	150	150	150	750							
	1.3 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้ สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	1	1	1	1	1	5	2,250	2,250	2,250	2,250	2,250	11,250	พด.
	1.4 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้น ที่ดินกรด	ไร่	50	50	50	50	50	250	750	750	750	750	750	3,750	พด.
2. การบริหารจัดการน้ำ															
เขตพื้นที่เกษตรกรรม	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นอกเขต ชลประทาน	บ่อ	2	2	2	2	2	10	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	250,000	พด
เขตพื้นที่เกษตรกรรม/พื้นที่ แหล่งน้ำ	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้าง พังทลายของดิน														
	3.1 การปลูกแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดิน และน้ำ	กล้า	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	150,000	150,000	150,000	150,000	150,000	750,000	พด
4. การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ															
เขตปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น และเขตเกษตรผสมผสาน	4.1 การก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและ น้ำบนพื้นที่ลุ่ม-ดอน	ไร่	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	4.2 การก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและ น้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร	ไร่	100	-	-	-	-	100	8,750	-	-	-	-	875,000	พด
	4.3 การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	ไร่	5	5	5	5	5	25	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	42,500	พด

ภาคผนวก

ภาพกิจกรรมโครงการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) ณ ศาลาประชาคมหมู่ที่ 4 ตำบลนาแหร อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2567. ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565. แหล่งที่มา:

<http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2566.

กรมอุตุนิยมวิทยา. 2567. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2536-2565). กรมอุตุนิยมวิทยากระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2567. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด

รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2566). แหล่งที่มา :

<http://mvos2.gistda.or.th/>. 15 พฤษภาคม 2566

กรมการพัฒนาชุมชน. 2567. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล

ปี 2565. แหล่งที่มา :<https://ebmn.cdd.go.th/>. 1 มิถุนายน 2566.

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2566. แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2566. แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวง

เกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

บัณฑิต ต้นศิริ และคำรณ ไทรพิภ. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน. กองวางแผนการใช้ที่ดิน

กรมพัฒนาที่ดิน.

สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. 2566. แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. 2566. รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด

รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2565). แหล่งที่มา :

<https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop.1>

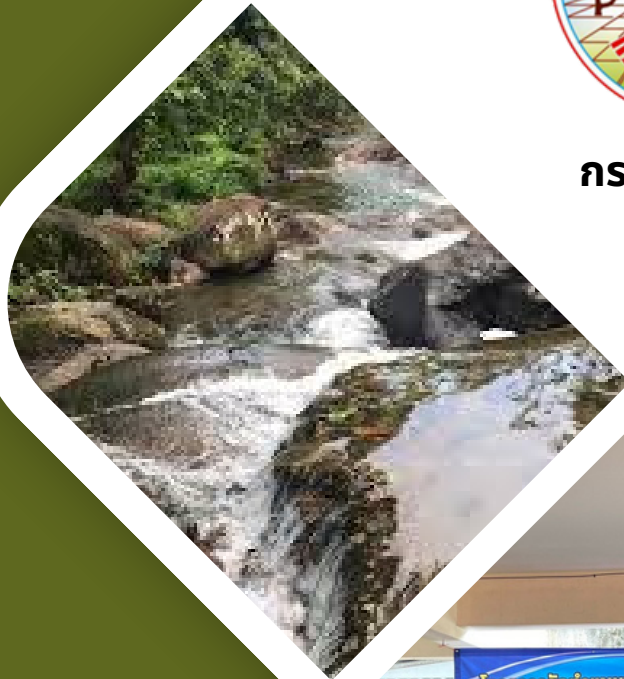
พฤษภาคม 2566.

เทศบาลตำบลนาหวาง. 2566. วิสัยทัศน์พันธกิจ. . แหล่งที่มา:

<http://www.khaokhen.go.th/vision.html>, 1 พฤษภาคม 2566.

กรมพัฒนาที่ดิน

075-378609

www.idd.go.th

nrt01@idd.go.th